

Kvækerne i Danmark

Vennernes Religiøse Samfund

Drejervej 15, 4. sal
2400 København NV

kvaekerne@gmail.com

Hvem er kvækerne?

Kvækerne (eller Vennernes Religiøse Samfund) har rødder i 1600-tallets England. Grundlæggeren, George Fox, søgte tilbage til en helt enkel kristendom, der var båret af lys og kærlighed. Fox var selv meget bibelkyndig, men han mente ikke, at Bibelen skal læses bogstaveligt. Enhver ny tid må læse og forstå Bibelen på sin måde – under vejledning af det, som kvækerne kalder "det indre lys". Med udgangspunkt i oplevelsen af dette indre lys samlede grupper af mennesker sig til stille andagt. De fandt tilbage til den tidlige kristendom, hvor det var Jesu ord og eksempel, der var afgørende. For kvækerne er hverken præst, kirke, dogmer eller sakramenter nødvendige for at være i forbindelse med Gud. Eftersom en levende tro ikke kan fastholdes i en formuleret trosbekendelse, undgår kvækerne helst at definere Guds væsen. Nogle kvækere tror på en personlig Gud, mens andre måske helt undlader ordet 'Gud' og i stedet tænker på en kraft, tilværelsens dybeste grund eller kærlighedens kilde. Man kan måske sige, at for kvækerne drejer troen sig ikke om en bekendelse, men om en livsholdning, der skal praktiseres og udlevs i hverdagen. Derfor udviser kvækerne også respekt for mennesker med andre religioner og livsanskuelser og samarbejder gerne med dem, når det er muligt.

Trods forfølgelser bredte kvækerdommen sig hurtigt i England, Irland og kolonierne i Nordamerika. Kvækeren William Penn grundlagde i 1681 kolonien Pennsylvania, som i en årrække blev styret efter kvækernes idealer med fuld religionsfrihed. Et centralt punkt i kvækerdommen er, at alle mennesker har "noget af Gud" i sig og skal behandles ligeværdigt. Kvækerne var derfor det første kristne trosamfund til at give kvinderne fuld ligestilling og til at kæmpe for indianernes og de sorte slavers rettigheder. De gjorde ligeledes en stor indsats for de dårligst stillede i samfundet f.eks. i fængslerne. Og de gik ind i humanitært hjælpearbejde både i fredstid og i krigssituationer.

Kvækerne i nutiden

Andagtsmødet er centralt i kvækernes liv. Nogle kvækermenigheder i USA og Afrika praktiserer i dag programlagte andagter med salmesang og prædiken, men i Danmark og i de andre europæiske lande holder vi stadig "stille andagt". Det vil sige en time, hvor vi mødes og sidder sammen i stilhed. Hver især og i fællesskab søger vi "det indre lys". Stilheden må dog gerne brydes, hvis én eller flere af deltagerne føler sig tilskyndet til at sige noget.

I vores egen tid føler de fleste kvækere stadig en stærk trang til at engagere sig i undervisning, socialt arbejde, omsorg for flygtninge, u-landsarbejde og fredsaktiviteter både nationalt og internationalt. Fredsarbejdet er nok det mest fremtrædende fællestræk ved alle kvækere over hele verden. Kvækerne afviser ubetinget at deltage i krig, men føler sig samtidig forpligtede til aktivt at arbejde for fred. Freden kan nemlig kun vindes ved at afskaffe krigens årsager, fx uretfærdighed, social ulighed og national uforsonlighed. Kvækernes nødhjælpsorganisationer i USA og UK modtog i 1947 Nobels Fredspris på grund af deres store indsats under og efter Anden Verdenskrig.

Kvækerne i Danmark, Norden og Verden

På verdensplan er der i dag omtrent 300.000 kvækere, flest i USA og Østafrika. I Europa er der cirka 25.000 kvækere, flest i England. I de nordiske lande er der 300 kvækere, flest i Norge og Sverige. Det norske kvækersamfund blev grundlagt i 1815, det danske i 1875 og det svenske i 1937.

Man kan undre sig over, at der er så relativt få kvækere, eftersom de fleste, der møder kvækerdommen, finder den sympatisk, og eftersom kvækerne (ifølge den verdensberømte tyske teolog Dorothee Sölle) er "det religionssamfund, der har de bedste svar på nutidens udfordringer". Grunden er måske den, at kvækerne aldrig selv har haft ambitioner om at blive rigtig mange, og at man i årevis kan

deltage i kvækernes møder som en "ven af Vennerne", uden at blive officielt medlem.

Skønt få i antal har kvækerne dog haft stor indflydelse i mange sammenhænge. I Danmark har kvækerne fx spillet en rolle både ved etableringen af Den Internationale Højskole i Helsingør og ved grundlæggelsen af Mellemløst Samvirke.

Mange tror fejlagtigt, at kvækere stadig går klædt på en særlig måde, måske med bredskygget hat. Sådan er det ikke, men de fleste kvækere forsøger at leve enkelt, uden for mange unødvendige statussymboler.

De danske kvækere mødes regelmæssigt til andagt i København, hvor vi har et fast mødelokale, og i Aarhus.

Nyere dansk litteratur om kvækerne:

Thomas Kelly: *Det indre lys* (Borgen, 1983)

Jens Steensberg: *Kristen humanisme: En dansk kvækers betragtninger* (Kvekerforlaget, 2006)

Sven Ryberg: *En time i stilhed: Kvækerandagt, hvad er det?* (Kvækerne, 2015)

Niels Kjær: *Grundtvig og kvækerne* (Books on Demand, 2016)

Niels Kjær: *Vennernes Samfund. Kvækerne i fortid, nutid og fremtid* (Books on Demand, 2020)

Kvækerstjernen

Kvækerhjælpens symbol

Adresser:

Kvækernes adresse i Danmark: **Kvækerne, Drejervej 15, 4. sal, 2400 København NV**

Kvækernes hjemmeside: www.kvaekerne.org

Kvækernes email-adresse: kvaekerne@gmail.com